

Commissiedebat Energiebesparing - 18 december 2024

De meest duurzame én betaalbare energie is de energie die we niet gebruiken. Door flink energie te besparen maken we de energierekening voor burgers en bedrijven betaalbaar, ontlasten we onze elektriciteitsnetten, versterken we onze energie-onafhankelijkheid en vergroten we de leveringszekerheid van de energie die we nodig hebben. Bij de herziening van de Europese Energie-Efficiëntierichtlijn (EED) is afgesproken dat Nederland 11,7 procent zal besparen op de prognose voor het finaal energieverbruik in 2030. De Klimaat- en Energieverkenning 2024 (KEV) laat echter zien dat de kans heel erg klein is om met het vastgesteld en voorgenomen beleid de energiebesparingsdoelen in 2030 te halen. En dat terwijl veel te veel mensen in slecht geïsoleerde woningen wonen en veel bedrijven hun productieproces nog hebben ingericht op een gegarandeerde, constante aanlevering van goedkope energie. De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) vraagt daarom om meer oog voor het (grootschalig) verduurzamen van woningen en gebouwen, het besparen van energie bij bedrijven en hun processen, en de uitrol van duurzame mobiliteit.

Samenvattend: help burgers en bedrijven met energie besparen en trek de teugels strak waar nodig

- **Er zijn energiebesparingsdoelen per sector nodig** om te kunnen duiden of Nederland op koers ligt en waar moet worden bijgestuurd, net zoals er doelen zijn voor restemissies per sector.
- Minder daadkrachtige woningeigenaren krijgen meer grip op de energierekening **door grootschalig wijken te verduurzamen**. Uitvoerende bedrijven kunnen met deze zekerheid hun personeel behouden en gaan opschalen. Gebruik o.a. de inkomsten vanuit het ETS2 voor deze verduurzaming.
- **Isolatiebedrijven moeten voldoende kunnen blijven isoleren** om zo huishoudens te helpen met een warme woning en verlaging van de energierekening. Daarvoor is het nodig dat de werkwijze zo snel mogelijk landelijk wordt ingezet waarbij beschermde diersoorten, zoals vleermuizen, aan de hand van achtergebleven DNA worden opgespoord.
- Woningeigenaren worden blijvend ondersteund in de verduurzaming van woningen. Dat betekent **voldoende, langjarig subsidiebudget en zekerheid** over het budget en de technieken die in aanmerking komen voor subsidie.
- Vanwege de steeds vollere elektriciteitsnetten wordt gestimuleerd om **slimmer om te gaan met energie**, zodat bewoners en bedrijven nauwelijks last zullen krijgen van stroomuitval.
- Elektrische voertuigen besparen veel energie ten opzichte van die met een verbrandingsmotor. **Schakel daarom grootschalig over op elektrische voertuigen, en kop met name de kansen voor personenauto's snel in.**
- Er is nog veel winst te behalen met de Energiebesparingsplicht voor bedrijven. Handhaaf wat al bestaat. **Sterker en daadwerkelijk handhaven van de Energiebesparingsplicht is écht nodig**. Met een verbeterde aanpak kan jaarlijks meer dan 1 miljard m³ aardgas en 5 miljard kWh elektriciteit worden bespaard.

Inhaalslag nodig in de verduurzaming van woningen en gebouwen

De vraag naar verduurzamingsmaatregelen in de gebouwde omgeving is in 2024 met maar liefst 44 tot 70 procent gedaald ten opzichte van vorig jaar, zo blijkt [uit vraagcijfers van branches](#). Dat is zorgwekkend gezien het aantal huishoudens met hoge energierekeningen en de energiebesparing die daarmee uitblijft. Consumenten ervaren zwabberend beleid, waardoor ze verduurzaming van de woning uitstellen. Met als gevolg dat honderden mkb-bedrijven vakbekwaam personeel dreigen te verliezen. [Juist deze bedrijven hebben we nodig om de besparingsdoelen wél te halen](#) en om minder afhankelijk te worden van aardgas van onbetrouwbare regimes. Het volgende is daarom nodig:

- **Wijk voor wijk verduurzamen, beginnend bij huishoudens die de energierekening niet kunnen betalen.** In de gebouwde omgeving kan schaal gemaakt worden met woningverbetering, als meer wijk voor wijk gewerkt gaat worden, om te beginnen waar veel energiearmoede is. De NVDE pleit ervoor om de woningen van de 110.000 gezinnen die in energiearmoede leven en die een bijdrage uit het Noodfonds Energie krijgen, met voorrang te verduurzamen. Met 15.000 euro per woning kan de energierekening gehalveerd worden. Financiering hiervoor kan komen uit de opbrengsten van het ETS2. De NVDE dringt aan om deze aanpak op te nemen in het Sociaal Klimaatplan waarover dit najaar besluitvorming plaatsvindt. Nederland dient dit plan immers vóór juli 2025 in te dienen bij de Europese Commissie om aanspraak te maken op €720 miljoen (plus €240 miljoen verplichte cofinanciering).
- **Grootschalig isoleren nodig, maar dat kan alleen met onmiddellijke invoering van de opsporingsmethode (eDNA) voor vleermuizen.** Helaas is de pauzeknop voor (grootschalig) isoleren al bijna 1,5 jaar ingedrukt, sinds de uitspraak van de Raad van State. Sneller kunnen isoleren door middel van de eDNA-methode is heel hard en op zeer korte termijn nodig. De NVDE juicht het voornemen toe van minister Keijzer (VRO) en staatssecretaris Rummenie (LVVN) om de [eDNA-methode als 'erkende maatregel'](#) in de Omgevingsregeling op te nemen, maar heeft ook zorgen over het tempo. Het toestaan van de eDNA-methode is uiterlijk begin 2025 nodig, anders komen (nog meer) bedrijven zonder werk te zitten. En dat terwijl op de reserves al flink is ingeteerd in het afgelopen jaar. Om de uitvoerbaarheid hoog te houden en de kosten van isolatiemaatregelen laag, moeten isolatiebedrijven de eDNA methode zelf kunnen uitvoeren (na opleiding en certificering). De NVDE is erg blij met de ruime steun vanuit de Tweede Kamer voor een snelle inwerkingtreding van eDNA via de [motie Welzijn c.s.](#). Daarnaast moet gekeken worden naar de betaalbaarheid van de eDNA-methode en is het volledig of grotendeels compenseren van de hogere kosten door (extra) subsidie eveneens nodig.
- **Langjarig voldoende subsidiebudget en het voorkomen van vroegtijdige uitputting van het ISDE-budget.** Stabiel stimuleringsbeleid is nodig om te voorkomen dat woningeigenaren afzien van verduurzamingsmaatregelen (stop&go-effect). Dat betekent vroegtijdige en langjarige zekerheid over het budget in aankomende jaren en over de technieken die in aanmerking komen voor subsidie. Op deze manier houden bedrijven die warmtepompen, isolatiemaatregelen en zonneboilers leveren en installeren zekerheid over de vraag naar verduurzamingsmaatregelen.

- **Warmtenetten zijn een belangrijke schakel en aanvullende overheidsmiddelen zijn nodig om de uitrol vlot te trekken.** Flink extra financiële middelen zijn nodig voor de investeerbaarheid en betaalbaarheid van warmtenetten. Ook voor gemeenten is voldoende perspectief nodig op de randvoorwaarden om warmtenetten betaalbaar uit te kunnen rollen. Het is in de breedte van de energietransitie van belang om duidelijk te krijgen waar wel of niet warmtenetten komen. Een snellere opschaling van duurzame warmtebronnen is eveneens nodig. Zo loopt bijvoorbeeld [de opschaling van geothermie nog ver achter](#) op de ambitie van 20 PJ aan aardwarmte in de gebouwde omgeving in 2030. Zo missen we kansen om slim gebruik te maken van warmte van eigen bodem.

Meer inzet nodig op slimmer gebruik van elektriciteitsnet door burgers en bedrijven

Vanwege de steeds vollere elektriciteitsnetten zullen burgers en bedrijven gestimuleerd moeten worden om slimmer om te gaan met energie. Slimmer omgaan met energie kan:

- **Maak een breder pakket aan maatregelen mogelijk, zoals het stimuleren van slimme apparaten en slimme aanstuurbaarheid daarvan, en het verhogen van het eigen gebruik van zelfopgewekte zonne-energie en zonnewarmte.** Onder slimme apparaten verstaan we bijvoorbeeld een warmtepomp die op basis van de drukte op het elektriciteitsnet kan bepalen wanneer deze warm tapwater voorbereidt en de woning verwarmt. Hetzelfde geldt voor het laden van auto's. Met behulp van home energy managementsystemen (HEMS) kan deze slimme aansturing plaatsvinden. Bovendien blijkt uit [de Kamerbrief](#) van minister Hermans dat slimme net-intensieve apparaten op korte termijn overbelasting van het laagspanningsnet kunnen verminderen. Normering voor slimme apparaten, in ieder geval voor nieuwe apparaten, is daarin randvoorwaardelijk. Door daarbij opslag (warmte en stroom) op individueel en collectief niveau te stimuleren kan nog meer flexibiliteit in het energiesysteem worden gebracht. Op momenten dat er een overschot is aan zonne- of windenergie, wordt deze elektriciteit opgeslagen of omgezet in warmte. Deze maatregelen helpen burgers om meer zelfopgewekte zonne-energie te gebruiken, zodat zonnepanelen ook rendabel blijven na afschaffing van de salderingsregeling. Ook zonnecollectoren verduurzamen de warmtevraag en zorgen voor energiebesparing. Verder kunnen strengere voorwaarden in subsidieregelingen, zoals warmtepompen met een minimale efficiency (COP), onderdeel zijn van de maatregelen. Ook meer sturing op vergaand isoleren draagt bij aan het significant verlagen van de warmtevraag, waardoor de elektriciteitsnetten minder worden belast. Met integrale energiesystemen wordt ook al [geëxperimenteerd door energiegemeenschappen](#). Er is (meer) ondersteuning en beleidsmatige ruimte nodig om op grotere schaal integrale energiesystemen van de grond te krijgen.
- **De aanstaande flexscans kunnen bedrijven zinvol inzicht geven waar zij mogelijkheden hebben voor flexibilisering.** Nieuwe contractvormen met korting op nettarieven in ruil voor flexibiliteit, helpen in het verminderen van het gebruik op piekmomenten door bedrijven. Het is hierbij belangrijk dat voldoende businesscase ontstaat voor bedrijven om aanpassingen in proces- en bedrijfsvoering mogelijk te maken.

Ook elektrisch vervoer zorgt voor flinke energiebesparing

Elektrische voertuigen zijn veel efficiënter dan hun fossiele evenknie. Het overgrote deel van de elektrische energie wordt namelijk omgezet in bruikbare energie voor de aandrijving. Het rendement ligt rond de tachtig procent. Dit is bij brandstofauto's niet het geval: een flink deel van de energie wordt omgezet in warmte, die in de winter hooguit handig is voor de verwarming maar meestal niet gebruikt wordt. Het rendement van een verbrandingsmotor ligt daarmee een stuk lager, namelijk rond de dertig procent. Wanneer ook gekeken wordt naar de winning van de brandstof zelf, valt de vergelijking nog voordeliger uit voor elektrische voertuigen, zeker wanneer de elektriciteit groen is.

- **Schakel daarom grootschalig over op elektrische voertuigen en elektrificeer ten minste zo veel mogelijk personenauto's.** Zorg ervoor dat de voertuigen slim worden geladen met groene stroom. Elektrisch rijden is niet alleen veel efficiënter dan fossiel maar ook steeds vaker goedkoper. Dat geldt met name voor zakelijke auto's, die meer kilometers rijden en dus meer voordeel hebben van de grotere efficiëntie van elektrische auto's.
- **Blijf elektrisch vervoer stimuleren en breng de randvoorwaarden op orde** door onder andere te investeren in laadinfrastructuur, en door een eerlijk MRB-tarief en een vlootnormering [voor zakelijke rijders](#). Voor een eerlijk MRB-tarief geldt dat deze ten minste gelijk moet zijn aan het tarief dat geldt voor een auto op brandstof, maar om een grotere energiebesparing teweeg te brengen is een voordeliger tarief logischer.

Laat de krachtige energiebesparingsplicht zijn vruchten afwerpen

- **Sterker handhaven van de energiebesparingsplicht is écht nodig.** De energiebesparingsplicht schiet momenteel tekort in het behalen van de gestelde doelen voor bedrijven. De naleving vanuit bedrijven is laag en omgevingsdiensten voeren te weinig controles uit om dit te keren. Dit is een gemiste kans, want [een verbeterde aanpak](#) kan jaarlijks meer dan 1 miljard m³ aardgas en 5 miljard kWh elektriciteit besparen. Het bieden van financiële ondersteuning via lage rente of lease-opties maakt energiebesparende maatregelen aantrekkelijker voor bedrijven. Toch is financiële steun alleen niet voldoende; de effectiviteit van de energiebesparingsplicht staat of valt met betere handhaving. Door de opleiding van handhavers bij omgevingsdiensten te verbeteren en ze in staat te stellen tot meer controles, krijgen zij de tools die nodig zijn om effectief toezicht te houden.

Van Gelder groente & fruit investeerde in duurzaamheid

Gerrit van Gelder (Van Gelder groente & fruit): "Dagelijks leveren wij met trots verse groenten en fruit aan 6.000 foodserviceklanten, waaronder de restaurants van de Tweede en Eerste Kamer. Smaak en kwaliteit zijn onze topprioriteiten. Optimale opslag en verwerking van onze producten zijn daarvoor essentieel. Bij de bouw van ons pand kozen we bewust voor duurzaamheid, mede dankzij subsidies. Zo hebben we geïnvesteerd in 16 centimeter isolatie in plaats van 12, en een geavanceerd klimaatstelsel om koelte efficiënter te behouden. We hebben geen gasaansluiting: restwarmte van onze koelstelsels verwarmt onze kantoren, en regenwater spoelt de toiletten door. Deze maatregelen leverden ons het prestigieuze BREEAM 'Outstanding'-certificaat op. Ons pand is één van de vijf duurzaamste van Nederland. Dat maakt ons trots én biedt voordeel bij aanbestedingen."

[Lees hier meer](#)

Daarnaast helpt aanscherping van de wettelijke rekenregels om te voorkomen dat bedrijven te nemen maatregelen actief blokkeren. Dit zal niet alleen leiden tot hogere nalevingspercentages, maar ook tot een aanzienlijke bijdrage aan energiebesparing en klimaatdoelen. Ook de naleving en handhaving van de label-C verplichting voor kantoren behoeft aandacht.

- **Reserveer geld voor besparingsscans voor mkb, bijvoorbeeld voor de SVM-regeling-bedrijven.** Met het laten uitvoeren van deze scans krijgen bedrijven beter inzicht in het optimaliseren van bedrijfsprocessen en kansen voor energiebesparing.
- **Verbreed informatie over hoe de industrie energie kan besparen.** Praktische kennissessies over (innovatieve en) economisch rendabele opties zijn zinvol, voor zowel bedrijven zelf als voor omgevingsdiensten. Betrek hierbij verwijzingen naar ondersteuningsregelingen zoals EIA, MIA/VAMIL, HER+, VEKI en SDE++.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. Zo werken we aan de economie van de toekomst, grip op de energierekening en onafhankelijkheid van onbetrouwbare landen. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.